

תוכל נרמניה לנצל את כל האכספורט של הנפט הרומני בשביל עצמה. רומניה תמשיך ודאי, בהסכמת הנאצים, למכור את כמויות הנפט הרגילות להונגריה, בולגריה ויונוסלוויה, שתעשיתן וחקלאותן עובדות בשביל צרכי הרייך. כמו כן נראה, שהנאצים יהיו אנוסים להרשות הגדלה ניכרת של המקסה האיטלקית, באשר המלאי האיטלקי הולך ונגמר.* באמצע נובמבר חלו הפרעות ניכרות בתפוקת הנפט הרומנית. רעידת האדמה – שמרכזה היה באזורי הנפט – גרמה לחורבן ניכר. לפי שעה אין עדיין תיאור מפורט של השפעת הרעש בתעשיות הנפט, אך כמה ידיעות, שפורסמו בעתונות ניטרלית, מרמזות, שהתוצאות היו חמורות למדי. כך, למשל, במחוז פלואשטי (לבה של תעשית הנפט) נהרסו 80% של כל הבנינים. עדייראיה מספרים, שבהרבה ערים אי-אפשר לעבור את הרחובות מפני התרבות. מנהל מפעלי „סטנדרט אויל“ האמריקנים בווימניה, ו. ו. לִמְפְּרִיט, הודיע רשמית לעתונות, כי בתי-הזיקוק של החברה יקנרו לעשרה ימים, לשם תיקונים. כמו כן ניזוקו צינורות הנפט ההולכים לניירגיו שעל הדונאו, ומסילות-הברזל המוליכות להונגריה-גרמניה. מבחינה צבאית אפשר להשוות את הרעש לפעולה

ממושכת ומכוונת של חיל-התעופה המלכותי, אלא שפעולה זו לא עלתה לבעלי הברית בכל מאמץ צבאי.

הסך-הכל של העתונות הכלכלית בארצות הניטרליות הוא, – שנים אם יעלה בידי הנאצים להרחיב את תפוקת הנפט הרומנית עד המכסימום, ואף אם יפתרו את שאלות הטרנספורט הקשות מאוד (לפני המלחמה הובל הנפט הרומני לגרמניה בדרך הים, עכשו יש להעבירו דרך הדונאו ובאמצעות שתי מסילות ברזל, שלא הותאמו כלל למעמסה כבדה זו), – לא תוכל רומניה לספק למנגנון המלחמה הגרמני את כל הנפט הדרוש לו. נמצא, שעל ידי כיבוש רומניה לא הניעה עדיין גרמניה לעצמאות בנוגע לחומר העיקרי של משקי-המלחמה. ואם נכון הדבר ביחס לשמן-האדמה בכלל, על אחת כמה וכמה נכון הוא ביחס למיני בנוזן מובחרים, הדרושים לצרכי התעופה. העתונות הניטרלית מסיקה ממצב זה, שבעית הנפט משמשת גורם נוסף ומכריע, לזרוז את ההתקפה הנאצית על יבשת המזרח התיכון, כדי להניע למכמני הנפט העשירים אשר בעירק ובאירן. התקפה זו תתחיל, לפי השערתם, באביב 1941.

ר ש י מ ו ת   מ ד י נ י ת

מסביב לתכנית ההתישבות היהודית באלסקה

ההסתדרויות המקצועיות, הרוצים לכוון את ההגירה שעלולה לבוא לאחר המלחמה, לטריטוריה מרוחקת זו, כדי למנוע התחרות זולה בשוק העבודה האמריקני.

מוסד אמריקני חשוב סיכם את הנימוקים הצבאיים האסטרטגיים בזכות ההתישבות באלסקה בדברים הבאים:
„ארץ דלת אוכלוסין, עשירה באוצרות

ההצעה לישוב נוש יהודי גדול בחצי-האי אלסקה – הנמצא בפינה הצפונית-מערבית של אמריקה ושייך לארצות-הברית – עוררה ויכוח ממושך, הן בצבוריות הכללית של ארצות-הברית, והן בצבוריות היהודית. התומכים העיקריים של תכנית אלסקה מבין לא-יהודים באים משני צדדים: מחוגים הדואנים להגנתה של אמריקה, וממנהיגי

* ראה „מלאי הנפט של איטליה“ ב„מערכות“ ב'ג' עמ' 97 – המ'.

טבעיים ובלתי מוננה כל צרכה מנרה באורח מתמיד את יצרן של אומות מאוכלסות ביותר, הרעבות לאוצרות ושואפות-מלחמה. אכן, מעטות הארצות בעולם, העשירות כל-כך באוצרות והזקוקות לאוכלוסין חדשים כמו אלסקה.

ארץ אלסקה המאוכלסת בצמצום, על עשרה הנלום בה, במינירלים, יערות, דיג, קרקעות לחקלאות ולמרעה, - קרובה באלפי מילין יותר לנבולות אסיה מאשר לחופיהן המזרחיים והמערביים של ארצות הברית. יבשת אלסקה נמצאת, בערך, במרחק של 54 מילין מסיביריה, ושמונה מילין בצמצום מבדילים בין אי דיומדיה-קטן השייך לארצות-הברית ובין אי דיומדיה-הגדול השייך לרוסיה, ואולם שני האיים האלה נמצאים בין שתי היבשות הגדולות. הקצה המערבי ביותר של הנשרי הגדול של האיים האליאטיים, המזדקר מערבה מאלסקה הדרומית לתוך האוקינוס השקט, נמצא רק במרחק של 660 מילין מהזרומי-שירו, הנמל הצבאי-הימי המזרחי ביותר של יפן, בעוד אשר מיוקוהמה היפנית עד להונולולו האמריקנית-המבוצרת יפה - מרחק של 3400 מילין.

חכמי האנטרופולוגיה אומרים לנו, כי קרוב לשער שאלסקה שימשה דרך-מעבר לגלים רבים של הנירה ופלישה מאסיה לחצי-הכדור המערבי. בדרך כלל מקובל לחשוב, שהאמריקות היו מיושבות בראשונה על ידי שבטים מאסיה הצפונית, שחצו את מיצר ברינג ונפוצו דרומה. התישבות הלבנים הקדומה ביותר באלסקה, שידוע עליה, באה מן היבשת האסייתית - הוא הישוב שיסדו הרוסים בשנת 1741. הנישה אל אלסקה היתה קלה מאד גם בתקופה שקדמה לאניות הקיטור ולאירוניים; כיום, יתכן לומר, אין המרחק שלה מחופים נכרים משמש מחסום לפלישה. אלסקה נקראה "עקב-אכילס" (נקודת התורפה) בהננה הלאומית של אמריקה. רק בזמן האחרון העביר הקונגרס חוק על יסוד שני בסיסי-צי גדולים, אחד בקורדיאק והשני בסיטקה.

אחד הנימוקים המכריעים שהניעו את רוסיה למסור את אלסקה ב"מתנה" לארצות הברית בשנת 1867, היה זה, שהחוקת הארץ דלת האוכלוסין נורמת הוצאות בימי שלום ומשמשת איום בימי מלחמה, כי יהא צורך גם באנשים וגם באניות להננתה (אנדריוס, "תולדות אלסקה"). אין זאת, כי הרוסים מצאו, כי משום חוסר-אוכלוסין קשה להם לנהל את מושבתם שמעבר לאוקינוס השקט, ואין ספק בדבר, שהאסטרטגים מצאו, כי החבל הנרחב הוא חלש ביותר מנקודת-הראות של ההגנה, מכדי להצדיק ריזיקו של מלחמה. בעזרתה של אוכלוסיה שתגיע למיליונים, ועל ידי פיתוח אמצעי הובלה ותחבורה, שיִדרשו ויתאפשרו על ידי אוכלוסיה מוגדלת כזו, תהא בעית הננתה של אלסקה פשוטה הרבה יותר. ספק הוא, אם מספר התושבים כיום יוכל להצדיק את ההוצאות העצומות להקמת אמצעי-התחבורה השונים. תולדות התפתחותן של ארצות שונות מלמדות אותנו, שהוצאות השירותים האלה חלו, בדרך כלל, על הישוב בצורת מסים. נמצא, כי לפני שתסללנה דרכים ויבנו נמלים ותוקמנה רשתות תחבורה במים, במסילות-ברזל ובאוויר, נחוץ שימצאו בארץ הרבה יותר מששים אלף איש, אשר ישתמשו בשירותים הנ"ל, הנוצרים, סוף-סוף, לצרכי האוכלוסין. אם ההתנוונות הצבאית תלויה בנורמים אלה, הרי שההתנוונות הצבאית תלויה ביישובה של אלסקה.

מצדדי התכניות לישובה של אלסקה מתנגדים בכל תוקף לנסיונות התישבות בקנה-ימדה קטן. מפעל התישבות צריך להעשות, לדעתם, בהיקף גדול, באמצעים צבוריים רבים ועל-ידי חומר אנושי חלוצי, המסוגל להתנבר על קשיי בראשית. ואלה הם נימוקיהם העיקריים:

אלסקה סובלת כיום ממעגל-קסמים כלכלי. אוכלוסיה דלה הפזורה על פני שטח גדול נורמת להוצאות-הובלה כבדות ביותר. דמיה-הובלה כבדים נורמים ליוקר חיים גדול.

יוקר חיים גדול נורם להוצאות-ייצור נבוהות. תשלום ההוצאות הכבדות של הייצור וההובלה נורם לכך, שרוב התעשיות אינן נושאות הכנסה. חוסר התפתחות של תעשייה מביאה לידי חוסר-עבודה עונתי (העבודה התקלאית בארץ צפונית זו אפשרית רק בקיץ). יוקר-חיים כבד וחוסר-עבודה עונתי מרפים את תנועת ההגירה לארץ ומאמצים את היציאה ממנה.

וכך הולך-סובב המעגל וחוזר חלילה. המהגר הרגיל, ההולך לאלסקה, אינו יכול לפרוץ את המעגל המשובש הזה. הגירה בלתי מתוכנת, בלתי מותאמת ובלתי מצוידת בממון כראוי, אין בה, איפוא, משום פתרון לבעיותיה הכלכליות של אלסקה. יתר על כן, הגירה כזו עלולה להכביד את הבעיות האלו, בהגדילה את מספר הנזקקים למוסדות העזרה המקומיים בחדשי-החורף. כדי לפתור את הבעיה הכלכלית העיקרית של אלסקה צריכה תכנית ההתישבות לשאוף, בעת ובעונה אחת, להנדיל את האוכלוסיה המקומית, להוריד את הוצאות-ההובלה ואת יוקר-החיים, להפחית את הוצאות-הייצור (מבלי להוריד את ערך השכר הממשי), לכונן תעשיות חדשות, להפסיק את חוסר-העבודה העונתי, ועל ידי כך לעודד הגירה נוספת לארץ. תכנית התישבות מתאימה צריכה לכלול בתוכה התפשטות תקלאית ותעשייתית גם יחד.

רק חומר חלוצי מיוחד במינו יוכל להצליח באלסקה. חבורה של בני-אדם הקשורים זה לזה על ידי מאורעות טרגיים משותפים ועל ידי אידיאלים משותפים ישאו באחריות של ישוב מקיים-עצמו במסיבות באלה, שהמון יחידים חסרי-ליכוד לא יעמוד בהן וישא עיניו לממשלה כי תעזור לו. מתישבים באלסקה שיש בידם לשוב אל חיים נוחים פחות או יותר, באם תהיה עליהם אלסקה לטורח, מסוגלים לתפוס עמדה קנטרנית כלפי בעיות של ישוב חלוצי,

בעוד שנברים ונשים שנתקו בהחלט את כל קשריהם עם העבר, המרנישים כי עליהם לעשות את חייהם החדשים לחיים טובים, או לנפול במאמץ הזה, עלולים יותר לעמוד בפני הקשיים ולהביא את הקרבנות הדרושים ליצירת החיים הטובים האלה. הרכוש החשוב ביותר בישוב חלוצי – זו התריצות והיזמה של המתישבים.

תומכי תכנית ההתישבות באלסקה באו לידי הנחה מוסכמת, שיש טעם להתישבות יהודית בארץ זו, רק אם היא תעשה בכוחה של תנועה חלוצית חשובה ובעזרתם של אמצעים לאומיים גדולים.

מתחילה שיערו, כי תושבי אלסקה יקבלו בברכה כל נוף של מתישבים חדשים, ללא הבדל מוצא, נוע ודת. בני אלסקה עצמם הנם, כידוע, תערובת של נועים (אסקימו, אינדיאנים, רוסים, סקנדינביים, אנגלים-אמריקניים וכו'), והם חיים יחד מתוך סבלנות הדדית רבה. אולם עד מהרה נתברר, שהבעיה היא מורכבת יותר. אמנם, בדרך כלל, אין בני-אלסקה מתנגדים לשום מהגר בגלל מוצאו או דתו, אולם אין הם נוטים לכך, שקבוץ גדול של מהגרים מטיפוס אחד זור יטביע על ארצם חותם לאומי מסוים. הדבר בא לידי בטוי בויכוח, שהתנהל בקונגרס האמריקאי, עם הצעתו של מיניסטריון-הפנים לאשר חוק מיוחד להקלת הגירה מאורגנת לאלסקה.

באיכוחה של אלסקה בקונגרס, אנטוני ג'. דימונט, הביע את התנגדותו להצעת החוק, וזו לשונו: "בני אלסקה חפשים הם מהתרכבות דתית ונועית, יותר מכל עם אחר שבעולם. אך בו בזמן יודעים הם במלוא-הכרתם את מעמדם בארצות הברית – אלסקה היא חלק אורגני ובלתי-נפרד של ארה"ב, היא טריטוריה ולא מושבה* . לכן מתנגדים תושבי אלסקה לכל הצעה, אשר תעמידם, ולו גם מבחינה קלה ביותר, במעמד גבול בתוך ארצות-

* "טריטוריה" – הוא שטח של התישבות חדשה, אשר ברבות תושביו יזכה למעמד של "מדינה", דוגמת יתר ארבעים ושמונה המדינות של ארצות-הברית. – המערכת.